

ВПЛИВ МЕДІАОСВІТИ НА ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

На сьогоднішній день кожен школяр є активним споживачем інформації, обсяг якої постійно збільшується. Потужний потік нової інформації, реклами, застосування комп'ютерних технологій на телебаченні, численні телевізійні канали, відео- та аудіопродукція, – усе це невід'ємна складова сучасного суспільства. Кожен день під впливом медіа формуються світогляд, освіта, культура, життєві цінності. Особливо актуальними стають питання, пов'язані із впливом засобів масової комунікації на навчання та виховання майбутнього покоління. Цей вплив є постійним, надзвичайно потужним та суперечливим.

Підвищення якості освіти проголошується одним з головних пріоритетів державної політики в освітній сфері, при цьому особливо наголошується на необхідності «переорієнтації освіти на формування необхідних для життя ключових компетентностей», тобто забезпеченні зростання ступеня відповідності змісту і форм освіти соціально-економічним реаліям у світі, що змінюється [1].

Інформаційна культура особистості школяра формується у щоденній діяльності під час засвоєння знань, формування вмінь і навичок, самоосвіти; комунікації під час навчання; спілкування в сім'ї; під впливом засобів масової інформації. Формування інформаційної культури є некерованим процесом, який, однак, може бути організований і посилений системою навчання й виховання особистості.

Ключову роль у формуванні інформаційної культури відіграє медіаосвіта, яка покликана виховати нових учасників інформаційної взаємодії. Отже, медіаосвіта відкриває великі можливості для розвитку дитини, її інтелектуального і творчого потенціалу, здібностей, самостійного мислення; формує вміння орієнтуватися в сучасних інформаційних потоках, виховує компетентного медіаспоживача; підвищує рівень медіаграмотності.

Наявність в медіа потрібної, корисної, важливої інформації для навчання та виховання та доступність інформації будь-якої якості, зокрема недостовірної та шкідливої, визначає нагальну необхідність упровадження медіаосвіти як важливого чинника формування моральних цінностей, умінь критичного мислення, аналізу змісту засобів масової комунікації.

Медіаосвіта в Україні – це частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою масмедіа, включаючи традиційні та новітні медіа з урахуванням розвитку інформаційних технологій.

З 2010 року в Україні набула чинності Концепція впровадження медіаосвіти України, що має на меті «сприяння розбудові в Україні ефективної системи медіа-освіти заради забезпечення всебічної підготовки дітей і молоді до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формування у них медіа-обізнаності, медіа-грамотності і медіа-компетентності відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей» [2]. До 2020 року Концепція передбачає реалізацію експериментального етапу, поступового укорінення медіаосвіти та стандартизацію вимог до медіаосвіти (2014–2016) і подальший розвиток медіаосвіти та завершення масового запровадження (2017–2020).

У формуванні інформаційної культури молодших школярів ключовим питанням є розвиток їхнього мислення, зокрема здатності критично осмислювати інформацію. Відсутність життєвого досвіду і спроможності критично споглядати світ, свідомо аналізувати інформацію є однією з причин впровадження медіаграмотності. Водночас розвиток мислення дитини, як і інших психічних функцій, знаходиться в тісному зв'язку із фізіологічним дозріванням.

Медіаосвіта, впливаючи на всі сфери життя й діяльності молодшого школяра – його психіку, світогляд, здоров'я, уможливорює розвиток інтелектуального та творчого потенціалу, здібностей, самостійного критичного мислення, формує вміння орієнтуватися в сучасних інформаційних потоках, виховує компетентного медіаспоживача, підвищує рівень медіаграмотності.

Причина актуальності медіаосвіти полягає в тому, що інформаційна революція та глобалізація зробили наше сприйняття світу значною мірою залежним від того, як його подають медіа. У цих умовах медіаосвіта – шлях до того, щоб людина дістала змогу самозахиститися від недобросовісної медіаінформації [3].

Крім того необхідність впровадження медіаосвіти шкільному віці обумовлена певними факторами:

по-перше, шкільний вік є важливим періодом для інтелектуального, фізичного і психоемоційного розвитку дитини;

по-друге, сучасний учень має, як правило, досить значний аудіовізуальний досвід;

по-третє, школярі, які стикаються з постійно зростаючим потоком інформації, мають значні труднощі при необхідності самостійно критично оцінити отриману інформацію, виявити особистісну, суб'єктивну позицію.

Медіаосвіта має значні можливості для формування інформаційної культури школярів, оскільки являє собою засіб розвитку індивідуальності: емоцій, інтелекту, креативності, світогляду, активізації знань, отриманих учнями в процесі вивчення навчальних дисциплін.

Завдяки розвитку інформаційної культури та компетенції, які мають формуватися в контексті безперервної медіаосвіти можна надійно

вбезпечити молодших школярів від деструктивного впливу сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Вплив медіаосвіти на формування інформаційної культури молодших школярів є досить вагомим із кількох причин, а саме:

- 1) формує вміння школярів знаходити корисну інформацію в медіа і пропускати надлишкову;
- 2) сприяє досягненню інформаційної безпеки;
- 3) формує критичне ставлення до медіа;
- 4) формує критичне мислення.

Медіаосвіта ставить за мету підготувати учнів до життя в інформаційному суспільстві, сформувати в них вміння користуватися інформацією в різних видах, володіти способами спілкування за допомогою інформаційних технологій і засобів, аналізувати й систематизувати потрібну інформацію. Набута в результаті цього процесу медіаграмотність допомагає учням активно використовувати можливості інформаційного поля та сформувати інформаційну культуру.

Список використаних джерел

1. Коаліційна угода. Верховна Рада України VIII скликання. Київ: 2014. С. 59. URL: http://samopomich.ua/wpcontent/uploads/2014/11/Koaliciynna_uhoda_parafovana_20.11.pdf
2. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України. URL: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm
3. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за наук. ред. В. В. Різуна. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с.
4. Грипич С. Н., Буравкова Л. М. Інформаційна культура: теоретичні засади та досвід. Рівне: [б. в.], 2017. 366 с.
5. Калініна Л. М. Теоретико-прикладні аспекти формування інформаційної культури керівника загальноосвітнього навчального закладу: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2012. 160 с.

Олександра Можайкіна

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Ні для кого не секрет, що ми живемо у вік цифрових технологій, ба більше, з появою та розвитком Всесвітньої мережі з'явилося і нове покоління. Нинішні школярі, тобто діти, народжені після 2000 року, – перше повністю цифрове покоління. Називають їх «generation Z» або